

Buurtbaan: iedereen die wil en kan heeft werk.

Langdurig zoeken naar zinnig betaald werk is zenuwslopend. Dat wil niemand. Toch zitten 20.000 Utrechters hier in vast, waarvan velen al jarenlang. Door corona wordt dat erger en nog urgenter. De gemeente probeert regelmatig wel iets te doen. Maar het werkt onvoldoende. Vandaar ons burgerinitiatief voor Buurtbanen, een betaalde baan voor een langdurig werkzoekende bij een buurt- of burgerorganisatie. Dat alles zonder extra kosten en direct in te voeren. Gaat de gemeenteraad hier vóór stemmen?

Hoe werkt een Buurtbaan?

Het voorstel is simpel. Iedere Utrechter met een bijstandsuitkering die al langer dan een jaar werkzoekend is kan in aanmerking komen voor een Buurtbaan. Dat is een betaalde baan bij een buurt- of burgerorganisatie (afgekort BBO), bijvoorbeeld bij een buurthuis of buurtwerkkamer in de buurt, bij een sportvereniging of jongeren centrum, of een lokale buurtorganisatie voor opvang, scholing, welzijn of buurtzorg. Als je kiest voor een Buurtbaan stopt de bijstandsuitkering en kom je in dienst bij de BBO. Dan bespaart de gemeente geld op de uitkeringskosten en ook op de kosten voor re-integratie omdat bij de meeste BBO's er buurt- en lotgenoten zijn die deze coaching kunnen overnemen. Het contract bij de BBO is minimaal 1 tot 3 jaar, mogelijk langer als dat nodig is, bijvoorbeeld omdat de betrokkene niet goed elders werk kan vinden. De BBO kan dat betalen omdat de investering van de gemeente nagenoeg 65 tot 90% van alle kosten voor de Buurtbaan afdekt. Het resterende deel zal de BBO dan nog moeten organiseren uit subsidies, fondsen of eigen inkomsten. Zo zal de BBO niet veel meer kwijt zijn dan wat ze nu iemand betalen met een vrijwilligersvergoeding.

Alleen maar voordelen?

Dat gaan we dus morgen doen, want iedereen heeft er voordeel van, zou je zeggen. De langdurig werkzoekende heeft eindelijk zinnig betaald werk, voelt zich weer echt gezien en doet mee, bouwt een pensioen op, is verlost van het stigma 'werkloos' en ervaart geen stress meer van het vruchteloos zoeken naar betaald werk en de vaak belastende en weinig effectieve verplichtingen van de uitkeringsinstantie. De BBO kan meer werk verzetten en zo wordt ook de buurt prettiger en veiliger. Voor de gemeente is het kostenneutraal: het kost geen euro meer dan nu. Tegelijkertijd investeert de gemeente zo belastinggeld in het sterker maken van de BBO's en de buurten. Als samenleving helpen we zo de bijstandsuitkeringen de wereld uit: iedereen die wil en kan heeft betaald werk. Maar waarom doen we het dan nog niet?

Zijn er ook nadelen?

Is het over 5 jaar nog steeds te betalen, met elk jaar weer nieuwe Utrechters in de bijstand (instroom) die wellicht ook willen kiezen voor een Buurtbaan? Jawel, want met een Buurtbaan wordt de kans op een reguliere vervolgbaan groter (uitstroom) en de zeer langdurig werkzoekende zou over 5 jaar in veel gevallen ook nog een bijstandsuitkering ontvangen. Dus met een goede sturing op het aantal Buurtbanen kost het blijvend net zo veel als doorgaan met alleen bijstandsuitkeringen. Maar verdringt de Buurtbaan niet een reguliere baan? Nee, dat is niet geval want het gaat hier om zinnig werk bij BBO's waar nu geen geld voor is en dat nu veelal blijft liggen. Of verdringt de Buurtbaan dan het vrijwilligerswerk? Dat is zeker niet zo, omdat als je onbetaald als vrijwilliger (bijna) fulltime zinnig werk doet (en tussen 18 en 68 jaar oud bent) je recht hebt op een betaalde functie; anders verdringt het vrijwilligerswerk het betaalde (reguliere) werk, niet andersom.

Maar kunnen BBO's wel zo maar mensen in loondienst nemen gelet op de financiële risico's (bij ziekte of uitval en zodra iemand in vaste dienst komt)? Dat kan zeker wel, omdat sommige BBO's dat al doen en als de risico's inderdaad te groot zijn voor een BBO de gemeente hierin kan ondersteunen door samen met de BBO's een goede collectieve afspraak te organiseren.

Gaat de gemeenteraad hier vóór stemmen?

Dat is inderdaad nu de vraag.

Karen is meer dan tien jaar werkzoekend en vanwege een aangetast zenuwstelsel durven werkgevers het niet aan met haar. Ahmed is nu twee jaar werkzoekend en bij hem speelt mee dat zijn gebrekkige Nederlands maakt dat werkgevers niet thuis geven. Beiden zijn actief bij een BBO in Utrecht en zouden niets liever willen dan starten in een Buurtbaan. Zij stemmen vóór.

Wethouder Linda Voortman tast op dit moment heel voorzichtig af of zij een experiment kan starten met 'maatschappelijke banen'. Dan gaat het – anders dan bij de Buurtbanen - om enkele tijdelijke banen, minder laagdrempelig en in dienst bij de gemeente zelf. Sommige gemeenten in het land durven iets verder te gaan en experimenteren wel met vaste 'basisbanen' (meerjarig), zoals Den Haag, Oude IJsselstreek, Amsterdam en Groningen, maar ook nog steeds alleen in dienst bij de gemeente of een overheidsbedrijf. Nergens nog durft een gemeente het aan om een coalitie te sluiten over Buurtbanen met de buurt- en burgerorganisaties (BBO) in de eigen gemeente. Utrecht kan de eerste zijn.

Door anders te kijken naar de arbeidsmarkt en de waarde van werk kunnen we in Utrecht laten zien dat we zonder extra (belasting)geld mensen uit een bijstandsuitkering in een volwaardige Buurtbaan aan betaald werk kunnen krijgen. Om er voor te zorgen dat de gemeenteraad van Utrecht hier over gaat stemmen is EenUtrecht een petitie gestart. Als u met ons vindt dat iedereen - die wil en kan werken - de ruimte moet hebben om betaald te werken, steun en onderteken dan onze petitie voor 1.000 Buurtbanen. Kijk op www.petitie.nl. Nieuwsgierig? Lees dan meer over het burgerinitiatief voor de Buurtbanen op www.eenutrecht.nl.

Gert Dijkstra

Initiatiefnemer EenUtrecht, een politiek podium van en voor alle Utrechters.

Utrecht, oktober 2020.